

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1915.

Andra kammaren.

Nr 19.

Lördagen den 13 februari.

Kl. 2,30 e. m.

§ 1.

Föredrogs herr *Palmstiernas* vid nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet få framställa spörsmål angående upprättande av kreditupplag för industri, som förädlar tullpliktig vara för export; och blev ifrågavarande anhållan av kammaren bifallen.

§ 2.

Vidare föredrogs och hänvisades till lagutskottet herr *Hages* m. fl. på kammarens bord liggande motion nr 187.

§ 3.

Bevillningsutskottets härpå föredragna betänkande nr 4 bordlades åter.

§ 4.

Till avgörande förekom först statsutskottets utlåtande, nr 1, angående regleringen av utgifterna under riksstatens första huvudtitel, innefattande anslagen till kungl. hov- och slottsstaterna. *Ang. kungl. hov- och slottsstaterna.*

Utskottet hemställde, att riksdagen måtte i riksstaten för år 1916, med uteslutande av ordinarie anslaget till framlidna Hennes Kungl. Höghet Hertiginnan av Dalarna å 28,000 kronor, uppföra övriga ordinarie anslag för kungl. hovstaten ävensom ordinarie anslagen till kungl. slottsstaten med oförändrade belopp.

Efter föredragning av utskottets hemställan lämnades på begäran ordet till

Herr Höglund, som yttrade: Herr talman, mina herrar! Som principiell republikan kan jag inte underlåta att vid detta tillfälle säga ett par ord. Jag ber emellertid att få förutskicka den anmärkningen, att jag här kommer att tala, icke å min grupps vägnar, utan uteslutande å egna vägnar, ehuru jag dock är övertygad om, att åtskilliga tusen socialdemokrater, inte blott

Ang. kungl. hov- och slottsstaterna. i min egen valkrets, utan även ute i landet, torde vara villiga att instämma i vad jag här kommer att anföra.

(Forts.)

Som kammarens ledamöter torde finna, företer det å första huvudtiteln i år uppförda anslaget en minskning mot förutvarande belopp med 28,000 kronor, vadan Kungl. Maj:ts förslag, som nu också enhälligt tillstyrkts av statsutskottet, denna gång slutar på en summa av 1,345,000 kronor mot 1,373,000 kronor i innevarande års riksstat. Det första intrycket av denna besparing för osökt tanken på att här föreligger ett vackert och sympatiskt utslag utav den fosterländska offervilja, varom trontalet innehöll några ganska märkliga ord, vilka ord man kan förmoda voro riktade till dem, som verkligen ha någonting att offra, därför att de i ordets rent bokstavligen bemärkelse äga sitt fädernesland. Låt vara, att denna summa var ganska liten. Såsom ett högt föredöme, skulle i alla fall, så tänkte man, denna anspråkslöshet bli ett mäktigt exempel, en mäktig appell till de besittande klasserna att i dessa bekymmersamma tider avstå något utav sina privilegier uti den önskade och uti den ökade samhällssolidaritetsens intresse. Emellertid finner man vid närmare studium av statsverkspropositionen, att anledningen varit en helt annan, nämligen den, att dessa 28,000 kronor ha utgått till hertiginnan av Dalarne och därför av naturliga skäl nu kommit att bortfalla. I övrigt kvarstår sålunda den summa alldeles orubbad, som förut har utgått under första huvudtiteln.

Att många, vilka inte alls äro principiella republikaner, likväl torde finna, att det offras alldeles för stora summor på den kungliga hovstaten och att detta är ett väl lättsinnigt hanterande med svenska folkets tillgångar, torde vara obestridligt. Det väcktes redan för ett par år sedan utav min partivän herr Lindhagen en motion i denna kammare, som åsyftade, att hovhållningen skulle avskaffas, så att, som det hette, »civilistan efter våra anspråk och tillgångar väsentligen nedsattes i riktning mot vad som enligt utländska förebilder anses skäligen böra uppställas till förfogande åt regeringsmaktens högsta representanter i republikanskt styrda länder.» Jag vill minnas, att den ärade motionären även hänvisade till republiken Schweiz, där, om jag inte tar fel, presidenten åtnjuter ett anslag av 12,000 francs.

Denna motion avstyrktes naturligtvis av de borgerliga partiernas representanter i statsutskottet och kamrarna, men en socialdemokratisk reservation yrkade dock väsentliga nedsättningar i anslaget till bättre överensstämmelse med vårt lands förhållanden och tillgångar, och denna reservation samlade i andra kammaren 61 röster mot 125. Om den i första kammaren fick några röster alls, kan jag inte erinra mig, det är väl föga troligt, åtminstone torde dessa inte ha uppgått till flera än att de kunde räknas i ensiffrigt tal. Emellertid är det uppenbart, att motionen stöddes av en ganska stark minoritet i andra kammaren, en opinion, som jag för min del tror också vara relativt betydligt

större ibland valmännen och som det hade varit önskvärt att vederbörande tagit en liten smula hänsyn till. Det ligger långt ifrån något revolutionärt, något samhällsomstörtande i en sådan önskan, som väl snarare, för att komma från min mun, måste te sig som beskedligheten själv. Jag vill emellertid fästa uppmärksamheten på, att långt innan den svenska socialdemokratien sände sin första förpost in i denna kammare, hade den utsvälda första huvudtiteln redan givit anledning till opposition från åtskilliga håll icke minst ifrån sparsamhetsivrande bönder, ifrån de bondeklassrepresentanter, vilkas ära det var att aldrig krusa för höga herrar, aldrig låna sig som verktyg åt herremakten. År 1870, under en situation, ganska snarlik den vi nu genomleva i det avseendet, att det rådde mycket bistra och ekonomiskt hårda tider, väckte riksdagsmannen Jöns Persson en motion om att riksdagen skulle nedsätta anslaget till hovstallets utfodring med 15,000 riksdaler samt att anhålla hos Kungl. Maj:t att tillse, om ej för framtiden första huvudtiteln anslag skulle kunna nedsättas. Vid behandling av denna motion yttrade sig bland andra Adolf Hedin, — en man, som jag torde få anledning att ofta citera i denna kammare, — och han uttalade önskvärdheten av att Kungl. Maj:t ville undersöka, i vilken mån inskränkningar i hovförvaltningen efter hand kunde äga rum samt föreslå därav föranledda successiva nedsättningar å första huvudtiteln. Huruvida Hedin ville fortsätta denna successiva nedskrivning ända ned till nollpunkten, framgår ej av hans uttalande. De starka intryck, han veterligen rönt av franskt tänkesätt och av den stora revolutionen, skulle dock kunna ge stöd åt en sådan förmodan.

Kravet på en nedsättning av anslagen å första huvudtiteln är sålunda ganska gammalt; det är helt enkelt ett gammalt gott borgerligt krav, i vilket icke finnes ett spår av någon socialistisk omstörtning. Det förstår var och en, att samhället inte ramlar därför, att riksdagen exempelvis skulle finna anledning att begränsa anslaget till hovstallets utfodring ifrån 45,000 kronor till något lägre belopp, en lyxpost, som — det kunna vi kanske litet var vara överens om — utan avsaknad skulle kunna slopas, och som i dessa tider, då nöden klappar på så många medborgares dörrar, snarare verkar utmanande och åstadkommer bitterhet. Hedin hade nog också rätt, när han i sitt redan citerade anförande sade, att våra dagars konstitutionella monarki har fått en mot förra tidens kungadöme så väsentligt förändrad betydelse, att den gjorde klokast mot sig själv, om den intoge en mera anspråkslös eller, om man så får säga, en mera borgerlig hållning.

Nu uppfattar jag emellertid inte för min del saken så, som möjligen kan framgå av det redan anförda, att detta blott och bart är en fråga, som gäller civillistan, ingenting vidare. Visserligen finner jag det angeläget, att man snarast möjligt söker åstadkomma besparingar och inskränkningar på denna huvudtitel. Jag anser det vara nödvändigare, att samhället ser till

Ang. kungl.
hov- och slotts-
staterna.
(Forts.)

Ang. kungl.
hov- och slotts-
staterna.
(Forts.)

att dess invånare kunna existera, att människorna inte lida nöd, och anslå medel för dylika ändamål, framför att fortsätta att utfodra lyxhästarna i det kungliga stallen. Men jag vill betona, att jag ingalunda har den uppfattningen, att en sådan reform skulle vara tillräcklig. Jag hyser tvärtom den meningen, att inte blott hovstallet eller hovstaten utan hela konungadömet som institution är så föga tidsenlig, att det verkligen snarast möjligt borde ställas på avskrivning, att det borde få lämna plats för en verklig demokrati, för en republikansk statsförfattning. Eller äro vi då verkligen så efterblivna, står vårt folk på en så låg kulturgrad, lida vi ännu under så oligarkiska tvångsföreställningar, att vi inte kunna tänka oss ett samhälle utan en högste styresman, född till sin befattning, oansvarig och okränkbar och utrustad med de befogenheter över alla andra, som den nuvarande grundlagen tillerkänner monarken? Jag tror för min del inte, att vårt folk, världens mognaste folk, som det till och med har kungsord på att vara, är så omoget, att det inte kan styra sig själv genom sina valda representanter. Jag tror tvärt om, att det vore ett stort framsteg, om kungadömet murar raserades och vägen banades fri för den demokratiska utvecklingen, varigenom folkets vilja och önsknings icke hänsynslöst kunde kastas åt sidan för en privilegierad fåtalsmakts intressen.

Mången, kanske till och med med skenet av att vara demokrat, skakar på huvudet åt sådana betraktelser och tycker, att en sådan fråga saknar all betydelse. Kungadömet är i våra dagar en dekoration, säger man, och det tjänar ingenting till att spilla krut på densamma. Ja, de händelser vi upplevat under senaste åren litet varstans i världen, både i vårt land och i andra länder, särskilt under den nu rådande världskrisen, torde dock ge vid handen, att man betydligt underskattat faran av det monarkiska systemet. Någon har rätt träffande jämfört monarkien med blindtarmen i människokroppen, som under normala förhållanden är en ganska oskyldig tingest, men som vid vissa tillfällen kan bli nog så obehaglig, och som det därför är bäst att vara alldeles kvitt. Även om man i likhet med oss socialdemokrater icke anser samhällsolyckornas orsaker ligga i ett visst politiskt system utan långt djupare, nämligen i själva de ekonomiska grundförhållandena i samhället, kan man dock icke blunda för huru en politisk institution sådan som kungadömet i allt fall utgör ett rätt starkt stöd för upprätthållandet av det ekonomiska system, som det är vår socialdemokratiska uppgift att bekämpa, — ett stöd, som det följaktligen måste vara vår strävan att söka rycka undan marken för.

Jag skall nu icke gå längre in på detta ämne, som det kanske blir tillfälle att framdeles i samband med framläggandet av en motion i här berört syfte närmare uttala sig om.

Med stöd av vad jag sålunda här i korthet anför, skall jag såsom en opinionsyttring mot en av de onda makter, vilka enligt mitt förmenande stå hindrande i vägen för folkets ut-

veckling till självstyrelse, till ekonomisk och andlig frihet, och som en maning till eftertanke på olika håll över denna sak, taga mig friheten att yrka avslag på statsutskottets hemställan.

Ang. kungl.
hov- och slotts-
staterna.
(Forts.)

Vidare anförde:

Herr Ekman: Den föregående talarens och min syn på dessa förhållanden äro så pass olika, att jag tror, att vi icke skulle kunna genom en debatt komma till något resultat med varandra — en debatt, som dessutom skulle vara till mycket liten båtnad för kammaren i övrigt. Jag anhåller därför, herr talman, att endast få yrka bifall till statsutskottets hemställan.

Herr Thorsson: Herr talman! Då jag inom utskottet deltagit i det beslut, vartill utskottet kommit, anhåller jag att med ett par ord få motivera min ställning till denna fråga.

Den förste talaren här förklarade, att de synpunkter, han framförde, fingo betraktas mera såsom ett uttryck för hans egen uppfattning än för att vara ett uttryck för den socialdemokratiska gruppens uppfattning i denna fråga. Jag vill då ifråga om den rent sakliga behandlingen av denna huvudtitel säga, att de synpunkter, som den förste talaren framhållit ifråga om behovet av nedsättning i anslagen på denna huvudtitel, äro synpunkter, som jag för min del personligen med mycket stor styrka framhöll vid det tillfälle, när vi hade regeringsskifte, enär man, efter vad jag för min del anser, just då kan med saklig styrka göra betydande ändringsförslag på hithörande områden. Det bör ju icke ifrågasättas annat än att man även vid andra tillfällen kan göra yrkanden om nedsättning i anslagen under denna huvudtitel. Men för tillfället har jag för min del funnit, att det icke skulle vara riktigt klokt, om vi här i vår riksdag sysslade med denna huvudtitel allt för mycket under en sådan utrikespolitisk situation, som faktiskt existerar i världen; och man skulle icke allenast utanför vårt parti utan även inom vårt parti på många håll göra sig den frågan, om vi icke under en sådan europeisk situation, ha mera viktiga saker att syssla med. Detta har varit anledningen, varför jag, ehuru jag i mångt och mycket delar den förste ärade talarens uppfattning i hithörande stycken, ställde mig på den ståndpunkt som företrädes i statsutskottets utlåtande, och jag ber, herr talman, att få yrka bifall till detsamma.

Herr Lindhagen: Jag har vid remissen av denna proposition givit tillkänna, att, ehuru jag också gott kan förstå den uppfattning, som den siste ärade talaren gjorde sig till tolk för, jag dock för min del tvärtom — ty så olika kunna meningarna om en sak vara — anser, att just den utrikespolitiska situationen för närvarande är synnerligen uppfordrande för oss att röra vid det gamla Europas avgudabilder. Jag tror, att vi nu få börja skapa något av den gamla bildstormarrörelsen, och att det

Ang. kungl.
hov- och slotts-
staterna.
(Forts.)

vore lyckligt, om vi till ett större antal här i kammaren kunde mot systemet, Europas gamla avgudadyrkan, uppträda såsom bildstormare. Det behövs verkligen i nuvarande tid.

Vad man klandrar är icke personerna själva, det har jag alltid framhållit, men jag måste upprepa det, ty annars blir jag så lätt missförstådd. Jag har framhållit, att innehavarna av de kejsrerliga, kungliga och furstliga värdigheterna äro hyggliga medmänniskor liksom vi andra, men jag anser dem vara beklagliga offer för de författningar, som deras folk envisas att upprätthålla och därigenom tvinga dem att vara symboler för allt, som hindrar det, vilket måste komma.

Under den världssituation, som uppkommit till stor del genom dessa antikverade inrättningar i vårt åskådningssätt och i våra institutioner, tror jag, att varje ögonblick är väl valt för att just nu opponera mot detta och söka ingjuta i våra sinnen ett något mera framtidsenligt åskådningssätt.

Jag begärde egentligen ordet i anledning av herr Ekmans kategoriska förklaring, att det icke var värt att resonera om detta, och med den uppfattningen ansåg han sig icke behöva anföra några vidare skäl utan yrkade kort och gott bifall till utskottets förslag. Det skulle vara intressant att höra, vilken herr Ekmans verkliga personliga uppfattning är i detta fall. Anser sålunda herr Ekman, — det får man väl sluta till av hans anförande — att de monarkiska institutionerna i Europa äro ett uttryck för någonting, som alldeles särskilt är ägnat att vara symbolen och sinnebilden för vad folken i våra tider längta efter? Jag måste fatta hans ord så; och då måste det också, herr Ekman, vara klart, att jag måste känna mig särskilt uppfördrad för min del att säga ett par ord i denna debatt för att framhålla ett fullkomligt motsatt åskådningssätt.

Vad då själva saken angår, må nämnas, att i den motion, som av mig vid 1913 års riksdag väcktes rörande indragning av hovet, givetvis icke kunde göras det yrkandet, att statens högste ämbetsman icke skulle ha gage som andra ämbetsmän — liksom det också vore självklart, att hans gage skulle vara tillräckligt stort med hänsyn till förhållandena och hans representations-skyldighet. Men jag framhöll, att om man avskaffade hovet — en institution, som märkligt nog har visst stöd till och med i grundlagarna och som är en inrättning fjärran från vår tids behov och framtidens förväntningar — skulle man också därmed kunna avskaffa en onödig och oriktig representationsskyldighet och inskränka det hela till riktiga proportionen. Det var därför, som klämman i mitt yrkande, formulerades så, att man skulle taga i övervägande, huruvida och i vad mån det s. k. hovet och den i statsverkspropositionen under första huvudtiteln omförmälda hovförvaltningen skulle kunna avskaffas och i övrigt regeringsmaktens representant och andra kungliga personer befrias ifrån en väsentlig del av den representationsskyldighet, som nu anses åligga dem etc. i den riktning, som den förste talaren återgivit.

Med dessa ord har jag velat angiva, att min åskådning är vitt skild ifrån herr Ekmans och i full överensstämmelse med förste talarens åskådning i denna fråga.

Ang. kungl.
hov- och slotts-
staterna.
(Forts.)

Härmed var överläggningen slutad. I överensstämmelse med de därunder gjorda yrkandena framställde herr talmannen propositioner först på bifall till utskottets hemställan samt vidare på avslag därå; och blev utskottets hemställan av kammaren bifallen.

§ 5.

Vid härefter punktvis skedd föredragning av statsutskottets utlåtande, nr 3, angående regleringen av utgifterna under riksstatens tredje huvudtitel, innefattande anslagen till utrikesdepartementet, biföll kammaren vad utskottet i nämnda utlåtande hemställt.

§ 6.

Herr statsrådet *von Sydow* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 24, med förslag till kungörelse angående ändrad lydelse av §§ 10 och 21 i lasaretsstadgan den 18 oktober 1901;

nr 26, angående pension till arbetaren vid statens järnvägsbyggnader L. L. B. Skott; och

nr 27, angående ändring i villkoren för åtnjutande av den stenarbetaren vid statens järnvägar Erik Evald Bergström beviljade pension.

Dessa propositioner blevo på begäran bordlagda.

§ 7.

Härefter föredrogs statsutskottets utlåtande, nr 10, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under punkt 11 av utgifter för kapitalökning gjorda framställning i fråga om anslag för anskaffande av ny rullande materiel vid statens järnvägar; och biföll kammaren utskottets hemställan.

§ 8.

Föredrogs bevillningsutskottets betänkande, nr 2, i anledning av väckt motion om upphävande av stämpelskatten å inrikes växlar, varefter ordet begärdes av

Om upphävande
av stämpel-
skatten å in-
rikes växlar.

Herr Karlsson i Mo, som yttrade: Herr talman, mina herrar! I det nu föredragna utskottsbetänkandet gör bevillningsutskottet ej något principiellt uttalande i fråga om de skäl, som kunna anföras för eller emot bibehållandet av stämpelskatten å inrikes växlar, utan hänvisar som stöd för sin hemställan om avslag å min motion endast till det statsfinansiella läget och budgetens stegrade anslagskrav.

*Om upphävan-
de av stämpel-
skatten å in-
rikes växlar.
(Forts.)*

Hvad nu det första skälet angår, så gäller det lika mycket för den enskilde, som för statsverket. Det är sant, att det statsfinansiella läget är dåligt, men det är också sant, att det finansiella läget är dåligt för många enskilda och särskilt för dem, som för sin existens nödgas begagna sig av rena låneväxlar.

Vad det senare angår budgetens stegrade anslagskrav, om verkligen det skall gälla som ett skäl för avslag, då läser det nog komma att dröja mycket länge innan den efter mitt och mångas förmenande ytterst orättmätiga växelskatten kommer att avskrivas.

Såsom frågan nu ligger, är det ju lönlöst att närmare utveckla skälen för ett bifall till motionen, och jag har därför, herr talman, för närvarande ej något yrkande att framställa.

Vidare anfördes ej. Utskottets hemställan bifölls.

§ 9.

Bevillningsutskottets betänkande, nr 3, i anledning av väckt motion om tull å s. k. cellulosavadd, föredrogs härpå; och yttrade därvid:

*Om tull å s. k.
cellulosavadd.*

Herr Hildebrand: Herr talman, mina herrar! När jag nu vågar taga till orda mot utskottet, tänker jag dock icke sluta med något yrkande — jag har tagit litet reda på situationen och tror, att det vore tämligen ofruktbart. Men jag skulle i alla fall närmast vilja framhålla, att när man såsom motionär skall avlivas, bör detta ändock ske på ett hyggligt och honnett sätt och jag skulle här vilja mot utskottets betänkande göra den anmärkningen, att utskottet där kommer med fullkomligt felaktiga sakuppgifter. Utskottet framhåller nämligen, att enligt uppgift, som utskottet fått, har tillverkningen av cellulosavadd vid Skutskär och Kvarnsveden från hösten 1914, alltså efter krigets början, och intill utgången av januari 1915 uppgått till omkring 500 ton. Varifrån utskottet fått denna uppgift känner jag icke till, men faktum är, enligt vad pappersbruksföreningens sekreterare meddelat — en uppgift som sedan bekräftats av tillverkarne själva — att av Stora Kopparbergs bergslags aktiebolag, som utskottet här åberopar, samt vid Grycksbo och ytterligare ett pappersbruk, där några små anordningar i denna väg blivit vidtagna, tillverkats sammanlagt 124 ton, varav endast en del, inemot 60 ton, exporterats. Utskottets uppgift om en tillverkning av nu ifråga-varande artikel å 500 ton är således fullständigt oriktig.

Det hade nu möjligen kunnat tänkas, att det lämpligaste vore att här begära återremiss av detta ärende, på det att utskottet måtte bli i tillfälle att fatta position på grund av mera riktiga upplysningar, men när det från utskottshåll låter, som utskottet i så fall skulle ställa sig på precis samma ståndpunkt som nu, är det ju icke skäl att framställa något dylikt yrkande.

Jag vill dock framhålla, att det här endast är fråga om att fylla en liten lucka i tulltaxan och att i tullhänseende få denna artikel fullt likställd med närstående importvaror. A silkespapper är det för närvarande en tull av 10 procent, och om man jämför nyttan för landet av en silkespappersindustri och av en cellulosavaddindustri, är det tämligen klart, att den senare industrien är ofantligt mycket viktigare för landet. Jag ser emellertid ingen anledning att nu vidare fördjupa mig i detta ämne, ehuru jag misstänker, att det blir rätt svårt att få fram den inhemska industri på detta område, som vore önskvärd, särskilt när man tänker på, att nu under kriget tillverkningen i Tyskland av cellulosavadd uppdrevits högst betydligt — cellulosavadd användes bland annat som förbandsartikel — och att man därför kan vänta en översvämning av denna vara från Tyskland till andra länder, när kriget slutat. Det förhåller sig för övrigt så, att, våra pappersbruk ännu icke ens vågat skaffa fullt förstklassiga maskiner för denna tillverkning. Man har sålunda bestämd anledning att hysa den farhågan, att vi måste antingen tillverka bomulls-vadd eller också importera cellulosavadd från annat håll.

*Om tull å s. k.
cellulosavadd.
(Forts.)*

Såsom frågan nu ligger, skall jag emellertid, som sagt, icke göra något yrkande, utan har endast velat göra dessa påpekanden.

Herr Röing: Herr talman, mina herrar! Trots att den siste ärade talaren icke framställde något yrkande, så nödgas jag anhålla om kammarens uppmärksamhet under några få minuter till följd av den motivering, herr Hildebrand här lämnade i sitt anförande.

Herr Hildebrand påpekade att i bevillningsutskottets betänkande förekom en felaktig uppgift, i det att utskottet meddelat, att en produktion av cellulosavadd uppgående till cirka 500 ton redan hade ägt rum här i landet. Det är mycket beklagligt för bevillningsutskottet, om den uppgift, som utskottet lämnat i sitt betänkande är felaktig, men utskottet har dock handlat fullständigt i god tro. Saken var den, att en av utskottets ledamöter från första kammaren meddelade utskottet, att han hade förbindelser med en av de fabriker uppe vid Skutskär, som tillverkar cellulosavadd, och vid ett utskottets därpå följande sammanträde meddelade han, att han från detta bruk erhållit upplysning att cirka 500 ton dylik vadd tillverkats. Denna uppgift togs naturligtvis för god och har därför influtit i utskottets motivering. Men detta ändrar icke saken det allra minsta. Det är, såsom herr Hildebrand själv sade, så, att om en återremiss av detta ärende skulle beslutas här av kammaren, skulle detta endast resultera i, att den uppgift, som influtit i utskottets motivering, skulle ändras, om den siffra är riktig, som herr Hildebrand här anför. Ty några som helst sakliga skäl, mina herrar, har icke herr Hildebrand här framkommit med i sitt anförande, liksom ej heller de båda motionärerna i motiveringen till sin motion. Det har icke kunnat påstås, att Sverige har några som helst merkostnader

Om tull å s. k.
cellulosavadd.
(Forts.)

utöver den utländska industrien vid tillverkning av cellulosavadd. Herr Hildebrand sade, att det finnes en liten lucka i vår tulltaxa, och den luckan skulle bestå däri, att cellulosavadd icke vore jämställd med silkespapper och pappersvadd. Men om det skulle vara fallet, skulle herr Hildebrand först ha undersökt, huruvida förhållandena inom den svenska industrien vore sådana, att man verkligen borde bibehålla tullen å silkespapper och vissa andra pappersslag, eller om man icke i stället borde lösrycka dessa ur momentet i fråga och hänföra dem till ett annat moment i tulltaxan och göra dessa artiklar tullfria i likhet med cellulosavadd. Till det resultatet hade han absolut kommit, om han gjort en verklig undersökning, ty det finnes ingen industri i vårt land, mina herrar, som är mera naturlig för Sverige än cellulosaindustrien, och jag tror, att allt vad cellulosaartiklar heter kan lugnt och tryggt vara tullfritt, utan att den inhemska industrien på minsta sätt skadas.

Är det någon av kammarens ledamöter, som har intresse att se den produkt, varom här är fråga, dels sådan den tillverkas inom landet dels sådan den importeras — den har importerats i synnerhet innan tillverkningen därav upptogs inom landet — finnas här ett par prov till påseende.

Förhållandet är emellertid, herr talman, sådant, enligt den utredning vi gjort inom bevillningsutskottet, att den svenska industrien, även om varan är tullfri, kan tillverka densamma med en mycket tillfredsställande vinst. Under sådana förhållanden ber jag att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Vidare anfördes ej. Kammaren biföll utskottets hemställan.

§ 10.

Avlämnades två motioner i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 18, med förslag till lag om äktenskaps ingående och upplösning m. m. nämligen nr 188 av herrar *Magnusson* i Skövde och *Lundgren* samt nr 189 av herr *Bengtsson* i Norup.

Nämnda motioner bordlades på begäran.

§ 11.

Till bordläggning anmäldes:

konstitutionsutskottets utlåtande, nr 2, i anledning av väckt motion om ändring i gällande bestämmelser angående fyllnadsväl till ledamöter i drätselkammare;

statsutskottets utlåtande, nr 2, angående regleringen av utgifterna under riksstatens andra huvudtitel, innefattande anslagen till justitiedepartementet;

bankoutskottets utlåtanden och memorial:

nr 3, angående verkställd granskning av riksbankens styrelse och förvaltning;

nr 4, med överlämnande av fullmäktiges i riksgäldskontoret skrivelse angående den del av 1914 års 5 % statslån, som försåls under år 1915; och

nr 5, angående verkställd granskning av riksgäldskontorets styrelse och förvaltning;

lagutskottets utlåtanden:

nr 3, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående siktning av rågmjöl och förordning om viss sammansättning av rågbröd dels ock i ämnet väckta motioner; och

nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 19 kap. 17 § strafflagen;

andra kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande, nr 1, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t med hemställan om vissa ändringar i gällande stadga angående folkundersvisningen i riket; samt

andra kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande, nr 1, i fråga om skrivelse till Kungl. Maj:t angående visst tillägg till § 40 i hälsovårdsstadgan.

§ 12.

Justerades protokollsutdrag.

§ 13.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr *Pettersson* i Vråtsered under 8 dagar fr. o. m. den 15 febr.,

» <i>Lithander</i>	» 3	» »	» 14	»
» <i>Jonsson</i> i Hökhult	» 8	» »	» 15	»
» <i>Molin</i> i Dombäcksmark	» 10	» »	» 16	»
» <i>Sjöberg</i>	» 3	» »	» 15	»
» <i>Lundberg</i>	» 5	» »	» 16	»
» <i>Sköld</i>	» 6	» »	» 15	»
» <i>Persson</i> i Björnsbyholm	» 8	» »	» 15	»
» <i>Söderberg</i> i Hobborn	» 5	» »	» 15	»
» <i>Jansson</i> i Falun	» 4	» »	» 15	»
» <i>Edbom</i>	» 6	» »	» 16	»
» <i>Bengtsson</i> i Norup	» 5	» »	» 17	»
» <i>Nordström</i>	» 8	» »	» 15	»
» <i>Christiernson</i>	» 10	» »	» 15	»
» <i>Sjöblom</i>	» 6	» »	» 15	»
» <i>Erlansson</i>	» 10	» »	» 15	»
» <i>Kloo</i>	» 10	» »	» 15	»

herr <i>Johansson</i> i Brånalt	under 6 dagar fr. o. m. den 15 febr.
» <i>Nilsson</i> i Bonarp	» 6 » » » 15 »
» <i>Igel</i>	» 8 » » » 16 »
» <i>Persson</i> i Malmö	» 5 » » » 15 »
» <i>Nilsson</i> i Tånga	» 6 » » » 15 » och
» <i>Eklund</i>	» 3 » » » 15 » .

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 3,22 e. m.

In fidem
Per Cronvall.
